

Dragana Kuručev

SEĆANJE NA PAJU JOVANOVIĆA

Gradski muzej, novembar - decembar 2007.

Godine 2007, 30. novembra, navršava se pedesetogodišnjica smrti slikara Paje Jovanovića. Tim povodom su u Vršcu upriličene brojne aktivnosti ustanova kulture sa ciljem da se promovišu delo, rad i život slavnog građanina. Obeležavanje ovog datuma ogledalo se u projekciji dokumentarnog filma o Jovanoviću, kako na lokalnoj televiziji, tako i u prostorijama pojedinih udruženja. U Gradskom muzeju Vršac otvorena je izložba pod nazivom „Savremena srpska figuracija – Omaž Paji Jovanoviću”, iz kolekcije Mileta Nedeljkovića iz Aranđelovca, na kojoj su izlagali slikari zvučnog imena. U lokalnim novinama „Vršačka kula” objavljivan je feljton o ovom umetniku autora Dragoljuba Tašlića, koji je ovom prilikom koristio knjige, publikaciju, pisma, fotografije iz fonda Gradske biblioteke u Vršcu i Gradskog muzeja Vršac. U prostoru Biblioteke je otvorena izložba dokumentarnog i pisanog materijala, gde su se našle knjige, fotografije, novinski članci koji su nekad pratili uspon i uspeh Paje Jovanovića. Izložbu prati bogata medijska prezentacija. Gradski muzej Vršac, zajedno sa SO Vršac i Turističkom organizacijom, izdao je luksuznu reprodukciju Vršačkog triptihona. Gradski muzej Vršac će objaviti novi katalog stalne postavke pod nazivom „Sećanje na Paju Jovanovića”, koja se nalazi u zdanju Apoteka na stepenicama. Muzej poseduje dvanaest dela Jovanovića, koja su u pomenutoj zgradi izložena zajedno sa još tri slike u vlasništvu Legata koji postoji u sastavu Muzeja grada Beograda. Postavka „Sećanje na Paju Jovanovića” datira iz 1977. godine. Juna meseca 2007. godine navršila se tridesetogodišnjica otvaranja postavke. Ideju o spomen sobi realizovala je Mirjana Mareš, tadašnji kustos Narodnog muzeja Vršac. Slike su se prikupnjale godinama, uglavnom putem poklona i otkupa. Posle smrti umetnika do sada su se u Muzeju u više navrata i različitim povodima organizovale izložbe slika i crteža Paje Jovanovića. Pomenućemo samo

one najpoznatije: Paja Jovanović, izložba umetnikovih radova priređena povodom stogodišnjice rođenja 1959. godine, u tadašnjem Narodnom muzeju Vršac, studiju o slikaru napisao je dr Dejan Medaković, izbor radova načinili su dr Dejan Medaković i Rastko Rašajski, katalog priredio Nikola Mamuzić, prilog bibliografiji načinio Živorad P. Jovanović; Slike i crteži Paje Jovanovića, povodom 125. godišnjice rođenja slikara, autora Nikole Kusovca, u organizaciji Galerije Matice srpske, Narodnog muzeja Vršac i Narodnog muzeja u Beogradu, 1984. godine; Akt u delu Paje Jovanovića, autora Snežane Lazić, iz 1994. godine.

Godine 1977. Narodni muzej i „Vršačka kula”, u okviru obeležavanja Titovih jubileja i proslave 2. oktobra – Dana oslobođenja Vršca, izdaju ekskluzivni dodatak 33. broju ovog lista, pod nazivom „Kako sam portretisao maršala” – do sada neobjavljene beleške slikara Paje Jovanovića. Ovaj dodatak „Vršačke kule” uredili su i za štampu pripremili Mirjana Mareš, akademski slikar, viši kustos Narodnog muzeja (tekstovi i izbor priloga), Dragoljub Tašlić, odgovorni urednik i grafička oprema, Gordana Acović, tehničko uređenje i realizacija, Milan Stevčić, foto-snimanje priloga.

Takođe, za potrebe postavke „Sećanje na Paju Jovanovića”, još 1991. godine, štampan je katalog sa tekstom Svetlane Mihajlović-Radivojević, koji govori o biografiji slikara. Jovanović je proneo slavu Vršca širom sveta. Plemenitošću se odužio svom rodnom gradu. Kao jedan od prvih srpskih bogatih umetnika - donatora, Dobrotvornoj zadruzi Srpkinja poklanja 1933. godine roditeljsku kuću za dečije zabavište. Uspomenu na njega čuva pravoslavni hram Svetog Nikole gde se nalaze dve slike, postavljene 1927. godine – Sveta Majka Angelina i Sveti Nikola oslobađa osuđenike. Godine 1940. slikar postaje počasni građanin Vršca. Danas njegovo ime nose jedna ulica, osnovna škola, Klub likovnih umetnika koji je osnovala Mirjana Mareš, mesna zajednica i likovna kolonija „Tragom Paje Jovanovića”. Ono što ime umetnika duboko vezuje za Vršac, jeste izložba Likovna manifestacija dece i omladine sa nagradom „Paja Jovanović”, koja se počevši od 1959. godine, pod pokroviteljstvom SO Vršac, na dan rođenja umetnika (4. juna) otvara u Gradskom muzeju Vršac. Generacije i generacije učenika, dece i omladine prošlo je kroz „šareni doživljaj” ove manifestacije, dok su mnogi od njih

postali poznati srpski i svetski savremeni umetnici. Idejni tvorci manifestacije bili su Mirjana Mareš, Rastko Rašajski i Bogomil Karlavaris.

Svečano obeležavanje 150 godina od rođenja umetnika, 2009. godine, pretpostavljamo, razvijaće se na širem planu.

Biće to, svakako, obeležavanje važnog datuma sa pozicija vizure savremenog tumačenja značaja dela i uloge Paje Jovanovića u srpskoj i evropskoj umetnosti 19. i 20. veka, kao i sagledavanje njegovog celokupnog opusa na nov, kompleksniji način.